

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกศึกษาอำเภอบ้านกรวด เป็นกรณีตัวแทนของอำเภอชายแดนไทย - กัมพูชา ดังนั้น การกำหนดระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาความสามารถในการขอรับบริการสาธารณสุขของประชาชน จึงได้กำหนดวิธีการที่จะให้ได้ข้อมูลลึกซึ้งและครอบคลุมพื้นที่อำเภอบ้านกรวดอย่างแท้จริง ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

การคัดเลือกพื้นที่และตัวอย่างในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาข้อมูลจากประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปของทุกหมู่บ้านในอำเภอบ้านกรวด โดยคัดเลือกตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 300 ราย จากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.13) เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของแต่ละหมู่บ้าน โดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ซึ่งกระทำโดยการอ่านตารางเลขสุ่ม และปรากฏผลตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการคัดเลือกตัวอย่างในการศึกษา

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)	จำนวนตัวอย่างในการศึกษา (คน)	หมายเหตุ
บ้านกรวด	15	3,026	42	
ปราสาท	13	3,001	44	
บึงเจริญ	12	1,622	37	
หนองไม้งาม	9	2,900	31	
สายตะกู	10	2,650	37	
จันทบเพชร	11	2,054	30	
โนนเจริญ	17	4,172	56	
หินลาด	8	1,827	23	
รวม	95	21,252	300	

จำนวนตัวอย่างในการศึกษาของแต่ละตำบลจะไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นกับจำนวนหมู่บ้าน ในตำบลและจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป) จำนวนตัวอย่างที่คัดเลือก จากแต่ละหมู่บ้านก็จะพิจารณาตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้อาศัยเครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูลใน 2 ลักษณะ ตามขั้นตอน ของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษา และทบทวน เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการขอรับบริการสาธารณะ เพื่อ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมายของความสามารถในการขอรับบริการ สาธารณะ ตลอดจนตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการขอรับบริการสาธารณะของประชาชน นอกจากนี้ ยังได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสารที่เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของอำเภอชายแดน ไทย - กัมพูชา อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ การให้บริการประชาชนของหน่วยราชการฝ่าย พลเรือน โดยเฉพาะฝ่ายทะเบียนและบัตรประชาชน (สำนักทะเบียนอำเภอ) ที่ทำการปกครอง อำเภอ โรงพยาบาลอำเภอและสถานีตำรวจภูธรอำเภอ

2. การศึกษาข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ได้แบ่งประชากรที่ศึกษา ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการพลเรือนและตำรวจ และกลุ่มประชากรที่เป็นตัวอย่าง ในการศึกษา (ประชาชนที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป) การศึกษาข้อมูลจากกลุ่มข้าราชการ พลเรือนได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในหน้าที่ความรับผิดชอบ และบริการที่ให้แก่ประชาชน ทศนคติต่อประชาชนที่มาขอรับบริการ และการปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอชายแดนไทย - กัมพูชา ส่วนการศึกษาข้อมูลจากกลุ่ม ประชากรที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา ได้สร้างแบบสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้างแน่นอน เพื่อ ป้องกันปัญหาความไม่รู้หนังสือของประชาชน และได้ข้อมูลแบบลึก ในการสัมภาษณ์เมื่อ ประสบปัญหาชาวบ้านที่ถูกสัมภาษณ์พูดภาษาไทยภาคกลางไม่ได้หรือไม่ชัดเจน ได้อาศัยชาวบ้าน ที่พูดภาษาไทยภาคกลางได้ช่วยแปลให้ฟัง และจะมีการตรวจสอบคำตอบที่ไม่แน่ใจโดยคำถาม เดียวกันซ้ำ แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีทั้งหมด 62 ข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 มีจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มุ่งสำรวจถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชากรที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงอาชีพ ภาคเศรษฐกิจ ที่ทำงาน สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ระยะเวลาเข้าอยู่อาศัย ระดับการศึกษา อายุ ภาษาพูด กลุ่มที่เป็นสมาชิก ฯลฯ โดยใช้มาตรวัดระดับนามบัญญัติ (Nominal Scales)

ตอนที่ 2 มีจำนวน 9 ข้อ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มุ่งสำรวจเกี่ยวกับสถานการณ์ในการไปติดต่อราชการ ซึ่งประกอบด้วย ความบ่อยครั้งในการไปติดต่อราชการ ณ สำนักงาน ให้บริการ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการไปติดต่อราชการ ลักษณะการไปติดต่อราชการ ปัญหาที่พบในการไปติดต่อราชการ ฯลฯ มาตรวัดที่ใช้เป็นระดับนามบัญญัติ ซึ่งได้สำรวจถึงสถานการณ์ในการไปติดต่อราชการกับหน่วยราชการโดยทั่วไป และหน่วยราชการเฉพาะ แห่ง 3 หน่วยงาน คือ ฝ่ายทะเบียนและบัตรประชาชน (สำนักทะเบียนอำเภอบ้านกรวด) โรงพยาบาลบ้านกรวด และสถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านกรวด

ตอนที่ 3 มีจำนวน 43 ข้อ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มุ่งสำรวจความสามารถเกี่ยวกับระบบราชการ ทั้งความสามารถทางทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรม เพื่อศึกษาถึงความสามารถในการขอรับบริการสาธารณะจากหน่วยราชการพลเรือนโดยทั่วไป และหน่วยราชการเฉพาะแห่ง 3 หน่วยงาน คือ ฝ่ายทะเบียนและบัตรประชาชน (สำนักทะเบียนอำเภอ บ้านกรวด) โรงพยาบาลบ้านกรวด สถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านกรวด

แบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้ได้ทำการทดสอบล่วงหน้า (Pretest) กับ ประชาชนในท้องที่อำเภอบ้านกรวด ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 30 คน เมื่อได้ทดสอบแล้วได้นำไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์โดยการหา ความคงที่ภายในของข้อความตามวิธีการของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (หาค่า r_{KR-20}) ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าความเที่ยง (r_{KR-20}) ตามวิธีการของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน
(Kuder Richardson)

หน่วยวิเคราะห์ องค์ประกอบที่วัด	หน่วยราชการ พลเรือนทั่วไป	สำนักทะเบียน อำเภอบ้านกรวด	สถานีตำรวจ อำเภอบ้านกรวด	โรงพยาบาล บ้านกรวด	หมายเหตุ
ความเชื่อมั่นในตนเอง	0.73	0.86	0.31	0.32	
ความรู้สึกพอใจในบริการที่ได้รับ	-	0.87	0.80	0.67	
ความรู้ความเข้าใจ	0.60	0.64	0.57	0.33	

นอกจากจะหาค่าความเที่ยงภายในของแบบสัมภาษณ์แล้ว ยังได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขข้อความหรือถ้อยคำที่ไม่ชัดเจนออกไป เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความ เป็นปรนัยมากขึ้น นอกจากนี้ เพื่อความถูกต้อง (Validity) ของแบบสัมภาษณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ อาศัยแนวการศึกษา ผลงานวิจัยและเครื่องมือที่ได้มีผู้ทำไว้ประกอบกับคำแนะนำวิพากษ์ วิจารณ์ของท่านผู้รู้ในเรื่องนี้ ในการสร้างและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1-3 จะกระทำโดยการใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science) หาค่าความถี่ เปอร์เซนต์ และค่าไคสแควร์ (X^2) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตามสมมติฐาน ที่ 1-3 ซึ่งระดับการวัดในการวิจัยนี้เป็นแบบนามบัญญัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญของสถิติที่ ระดับ .05 ขึ้นไป จะถือว่าสมมติฐานได้รับการยืนยัน